

PAASMORGEN

Johannes 20, 11-18

We hebben de ikoon van Pasen binnengedragen - een bijzondere voorstelling.
De Levende staat hier niet op zichzelf, uit een graftombe stappend als een kampioen.
Nee, hij dringt een donkere kerker binnen en bevrijdt gevangenen:
hij overwint het rijk van de dood, geeft leven door aan de oude Adam en Eva

Zo schijnt door het evangeliieverhaal van Johannes het beeld van iemand die het leven 'niet voor zichzelf gehouden' heeft, maar zich 'heeft verloren'.
Zoals in het beeld van de graankorrel: die in de aarde valt en niet 'alleen blijft'.
Zoals in het tafereel in de tuin, waar Maria haar geliefde Meester weervindt.
Johannes noemt niet toevallig een tuin als plaats van Jezus graf:
hij ziet de tuin van het begin herleven, waarin de mens -adam - werd geplaatst.
Maar hij is alleen - niemand om aan te spreken, niemand die zijn naam noemt.
God brengt hem in een diepe slaap - hij ligt voor dood -, en boetseert een vis-a-vis.
Ontwakend uit die slaap, begroet hij zijn 'tegenover', die uit hem is gevormd.
Jan Nieuwenhuis noemt het 'een Keukenhof in de steppe van het menselijk bestaan'.

Ook in het verhaal van vanmorgen begint het met eenzaamheid,
een schreiende Maria die haar geliefde Meester mist. Het Hooglied herleeft:
'Dochters van Jeruzalem, als u mijn lief vindt, zeg hem dat ik ziek ben van liefde!'
Pasen is enkel vanuit liefdespoezie te begrijpen, niet vanuit nuchter proza.
Aan de buitenkant valt er niets te zien dan een leeg graf;
enkel de 'geliefde leerling' ziet het signaal van liefde: 'Ik ben vrij, ik ben er, voor jou'.

Stap voor stap komt Maria dichterbij dat zien, zoals de twee 'Emmaus-gangers'.
Eerst is zij ingesteld op het gedode lichaam, het enige aandenken dat haar rest.
Dan draait ze weg van het graf, de andere kant op, waar de levenden zijn.
Zij ziet iemand staan die zij aanziet voor een tuinman.
En in de grond van de zaak is dat ook zo: zij is daar in een tuin
met de nieuwe Adam die de aarde-tuin niet overweldigt maar dient.
En dan hét moment: 'Maria'. De vrouw, wordt door hem bij haar naam geroepen:
ik ben niet naamloos, ik besta voor iemand, ik ben gezien en gekend!
Wie wil dat niet? Een ware omslag is het: 'Rabboeni, lieve Meester'

Het volgende bekende gedicht verwoordt nog het best wat hier speelt:

*Mijn moeder is mijn naam vergeten.
Mijn kind weet nog niet hoe ik heet.
Hoe moet ik mij geborgen weten?
Noem mij, bevestig mijn bestaan,
Laat mijn naam zijn als een keten.
Noem mij, noem mij, spreek mij aan,
o, noem mij bij mijn diepste naam.
Voor wie ik liefheb, wil ik heten. (Maria Neeltje Min)*

'Ik pak hem vast en laat hem niet meer los', zegt de geliefde in het Hooglied
Jezus zegt: 'houd mij niet vast' (niet: 'Raak me niet aan'):
zij mag de beweging die in gang is gezet niet tegenhouden.

Want hij is volgens zijn eigen woorden aan het 'opstijgen'.
Hij bedoelt daarmee niet een lancering in de ruimte,
maar de 'verhoging' waarover hij eerder gesproken heeft.
Hij heeft 'de Vader verheerlijkt' - hij heeft in zijn leven 'uitgeleefd' wie God is,
God laten zien zoals God wil zijn, tot het uiterste Hem tot zijn recht laten komen:
Iemand die ziet, zich aantrekt, afdaalt, mee optrekt (Exodus 3).
Nu verhoogt de Vader hem: God beaamt en bevestigt hem,
drukt hem aan zijn hart, vereenzelvigd zich met hem: 'Jij bent mijn geliefde zoon'
De Vader doordringt hem met zijn Geest: Jezus' lichaam wordt een en al Adem Gods:
en die Adem zal hij blazen over zijn leerlingen.
Weer het beeld van iemand die niet voor zichzelf leeft
maar zich opent om zijn leven te geven, zijn leven mee te delen.

Dit is ook de boodschap die Maria moet brengen aan de leerlingen:
zijn leven loopt over in ons, zijn Vader is ook onze Vader geworden.
Pasen is het feest van een wonderlijke versmelting en uitwisseling.
om het in de trant van een liefdeslied te zeggen
dat ook werd gezongen tijdens 'The Passion' in Gouda
- woorden van een popsong die bijna letterlijk een oud liturgisch gezang worden
- 'o admirabele commercium - o wonderbaarlijke ruil':

*Je zegt ik ben vrij
maar jij bedoelt ik ben zo eenzaam
Ik weet dat ik jou kan helpen
maar je moet zelf willen*

*Ik wist het al
het is mijn dag vandaag
Geef mij nu je angst,
dan geef ik je er hoop voor terug
Geef mij nu de nacht,
dan geef ik je een morgen terug* (André Hazes)

Zalig Pasen!

Jozef Essing o.p.